

Lohjan kaupunki

Lohjan kaupungin perusopetuksen ohjaussuunnitelma 2024

Sisällys

1 Johdanto	3
2 Ohjauksen tavoitteet	4
3 Ohjaus oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa	6
3.1 Ohjaus esiopetuksessa ja siirtymä alakouluun	6
3.2 Ohjaus vuosiluokilla 1-6 ja siirtymä yläkouluun	6
3.3 Ohjaus vuosiluokilla 7-9	7
3.4 Siirtymä yläkoulusta toiselle asteelle	8
4 Ohjauksen menetelmät ja toteutustavat	9
4.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjako ohjauksessa	9
4.2 Yhteistyö monialaisissa verkostoissa	13
4.3 Yhteistyö huoltajien kanssa	14
4.4 Yhteistyö työelämän kanssa	14
4.5 Ohjauksen yhteisöllinen ote	15
5 Ohjaustoiminnan painotukset ja koulukohtaiset ominaispiirteet	16
6 Ohjaussuunnitelman toteutumisen ja toimivuuden arviointi	17
Lähteet	18
Liitteet	19

1 Johdanto

Oppilaanohjauksen tehtävänä perusopetuksessa on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Oppilaanohjauksella onkin keskeinen merkitys oppilaan opintopolussa ja koulun ja koko yhteiskunnan kannalta. Ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävän ja perusopetuksen jälkeisiin opintoihin ulottuvan jatkumon. Oppilaiden ohjaamiseen osallistuvat kaikki kouluyhteisön jäsenet oman tehtäväkuvansa mukaisesti.

Ohjaussuunnitelman tehtävänä on vahvistaa laadukkaan ohjauksen koordinoitua ja toteuttamista Lohjan kaupungin perusopetuksessa. Ohjaussuunnitelman tarkoitus on varmistaa, että oppilas saa aina tarvitsemansa ohjauksen. Suunnitelmalla varmistetaan myös ohjauksen ja siirtymävaiheiden toimintojen toimivuus ja jatkuvuus.

Tässä ohjaussuunnitelmassa kuvataan Lohjan kaupungin perusopetuksen ohjausprosessi oppilaan opintopolun eri vaiheissa. Suunnitelmassa määritellään ohjauksen tavoitteet, menetelmät ja toteutustavat, kuten järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjaot. Lisäksi suunnitelmassa kuvataan oppilaan peruskoulunaikaiset ja peruskoulun jälkeiset siirtymät ja siirtymävaiheyhteistyö, monialaiset ohjausverkostot ja huoltajien ja työelämän kanssa tehtävä yhteistyö. Suunnitelmassa kuvataan myös, mitä ohjauksen yhteisöllinen ote tarkoittaa, millaisia ovat Lohjan perusopetuksen koulujen ominaispiirteet ja kuinka ohjaussuunnitelmaa ja sen toimivuutta arvioidaan.

2 Ohjauksen tavoitteet

Ohjauksen tavoitteet pohjautuvat Opetushallituksen laatimiin hyvän ohjauksen kriteereihin.

Ohjaus huomioi oppilaan kokonaistilanteen

- Ohjaus on oikea-aikaista, oppilaan yksilölliset tarpeet huomioivaa ja oppilasta kuuntelevaa.
- Ohjauksessa huomioidaan monialainen ja huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö.
- Ohjaus tukee oppilaan suunnitelmien selkiintymistä ja tulevaisuususkoa.

Ohjaus on oppilaslähtöistä ja vuorovaikutteista

- Ohjaus on yksilöllistä, kunnioittavaa ja vuorovaikutteista ja sisältää kannustavaa palautetta.
- Ohjaus kehittää oppilaan vastuunottoa omasta oppimisestaan ja vahvistaa hänen toimijuuttaan ja kiinnittymistä koulunkäyntiin.
- Ohjauksen avulla oppilas voi reflektoida itseään oppijana ja oppii tunnistamaan ja arvioimaan osaamistaan ja ohjaus- ja kehittymistarpeitaan.
- Oppilas oppii hyödyntämään ja soveltamaan ajantasaista tietoa koulutuksista, ammateista ja työmahdollisuuksista. **työmahdollisuuksista?**

Ohjaus on saavutettavaa ja monikanavaista

- Oppilas tietää, keneltä hän saa ohjausta ja mistä ja miten ohjaajan tavoittaa.
- Ohjauksikäytännöistä tiedotetaan oppilaita ja oppilaiden huoltajia.
- Ohjauksessa hyödynnetään monipuolisia menetelmiä ja sitä toteutetaan yksilö-, pienryhmä- ja ryhmämuotoisesti.
- Ohjausta voidaan toteuttaa lähi-, etä- ja digiohjauksena.

Ohjaus on monialaista yhteistyötä

- Oppilaalla on oikeus saada ohjausta kaikilta kouluyhteisön jäseniltä.
- Ohjaukseen voivat osallistua oppilaan lisäksi esimerkiksi huoltaja, toinen oppilas, aineenopettaja, erityisopettaja, työelämän tai työllisyyspalveluiden edustaja, oppilashuoltohenkilöstön toimija ja muut oppilaan kannalta merkittävät toimijat.
- Erityisesti tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksessa painottuu monialainen ja riittävän varhain aloitettu ohjausyhteistyö.

Ohjaus on yhdenvertaista, tasa-arvoista ja eettisesti kestävä

- Ohjaus pyrkii edistämään yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa.
- Ohjaus tukee oppilaan kokemusta itsestään tasa-arvoisena ja aktiivisena toimijana.
- Ohjaus on ilmapiiriiltään turvallista, arvostavaa ja myönteistä.
- Oppilaalla on oikeus saada ohjausta ilman pelkoa kiusaamisesta, häirinnästä, syrjinnästä tai väkivallasta.

Ohjaus tukee siirtymävaiheen yhteistyötä

- Ohjauksen ja siirtymävaiheyhteistyön tavoitteena on mahdollistaa oppilaan sujuva siirtyminen esiopetuksesta perusopetukseen, perusopetuksen aikana ja perusopetuksesta toisen asteen koulutukseen.
- Ohjaus vahvistaa siirtymävaiheissa monialaista ja huoltajien kanssa tehtävää yhteistyötä.
- Ohjaus pyrkii siihen, että jokainen peruskoulun päättänyt sijoittuu toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen ja saa suoritettua toisen asteen koulutuksen.

Ohjaus tukee urasuunnittelutaitoja

- Ohjaus lisää oppilaan itsetuntemuksen kehittymistä ja antaa tietoa koulutus- ja uravaihtoehtoista.
- Ohjaus tukee oppilaan kykyä hallita omaa elinikäistä koulutus- ja työuraansa.
- Työelämään tutustumisjakso osana ohjaustoimintaa antaa oppilaalle mahdollisuuksia tutustua työelämään.

Ohjaus edistää vaikuttavaa työelämäyhteistyötä

- Ohjaus lisää oppilaan tietämystä ammattialoista ja yrittäjyydestä.
- Työelämäyhteistyönä toteutettu ohjaus kehittää oppilaan työnhaku- ja työelämätaitoja.

3 Ohjaus oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa

Seuraavassa kuvataan oppilaanohjauksen tarkoitus ja sisältö oppilaan koulunkäynnin eri vaiheissa.

3.1 Ohjaus esiopetuksessa ja siirtymä alakouluun

Päävastuu ohjauksesta esiluokanopettajalla? Oppilaanohjauksen tavoitteena esiopetuksessa on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä hänen siirtyessään esiopetuksesta alakouluun. Ohjaus toteutetaan eri oppiaineiden sekä koulun muun toiminnan yhteydessä. Ohjauksessa keskitytään auttamaan oppilaan sopeutumista kouluyhteisöön muun muassa opettamalla hänelle koulunkäynnin ja oppimisen perustaitoja ja koulun yhteisiä toimintamalleja sekä tukemalla sopeutumista omaan luokkaan.

Lukuvuoden aikana pyritään mahdollisuuksien mukaan järjestämään yhteistyötä, joissa lapset tutustuvat tulevaan kouluympäristöön, oppilaisiin, opettajiin ja koulutyön muotoihin. Ohjauksen tarkoituksena on kehittää oppilaan vastuuta omasta työskentelystään ja ympäristöstään sekä ohjata häntä omatoimisuuteen ja aktiivisuuteen koulunkäynnissään ja oppimisessaan. Oppilasta ja hänen huoltajiaan valmistellaan kouluarkeen sopeutumiseen.

Nivelvaiheessa tarpeelliset lakisääteiset tiedot kunkin lapsen kasvusta, oppimisesta ja työskentelystä siirretään esiopetuksesta alkuopetukseen.

3.2 Ohjaus vuosiluokilla 1-6 ja siirtymä yläkouluun

Oppilaanohjaus toteutetaan perusopetuksen 1.-6. luokilla kokonaan oppiaineisiin sisällytettynä ja päävastuu ohjauksesta on luokanopettajalla. Oppilaanohjauksessa painottuvat ikätason mukaisesti ryhmäytyminen, oppimaan ohjaaminen, vuorovaikutustaitojen harjoittelu, vastuiden ja velvollisuuksien ymmärtäminen, omien vahvuksien tunnistaminen sekä itsetuntemuksen ja itsetunnon kehittyminen.

Ohjauksen tehtävänä on ohjata oppilaita kehittämään tiedonhankinnan valmiuksia ja käyttämään monipuolisia työtapoja. Oppilasta ohjataan yhteistoiminnallisuuteen ja toisten ihmisten huomioon ottamiseen. Ohjauksen avulla oppilasta tuetaan hänen valinnoissaan ja erilaisissa arkielämän kysymyksissä.

6. luokan loppuvaiheessa oppilaanohjaaja pitää ryhmäohjaustunnin 7. luokalle siirtymisestä. Siirtymävaiheen nivelpalaverissa kuudennen luokan opettaja käy läpi oppilaidensa

pedagogisen tuen tarpeen yläkoulun vastuuhenkilöiden kanssa. Samalla oppilaasta saatu muu tieto siirretään vastaanottavan koulun vastuuhenkilöille ja sitä hyödynnetään 7. luokkien muodostamisessa. 6.-luokkalaisille järjestetään mahdollisuuksien mukaan tutustumispäivä tulevaan kouluun.

3.3 Ohjaus vuosiluokilla 7-9

7.-9. luokkien oppilaanohjaus toteutetaan luokkamuotoisena ryhmäohjauksena, pienryhmäohjauksena ja yksilöohjauksena. Luokkamuotoista ryhmäohjausta on puoli vuosiviikkotuntia seitsemännellä luokalla, puoli vuosiviikkotuntia kahdeksannella luokalla ja yksi vuosiviikkotunti yhdeksännellä luokalla. Pienryhmäohjausta järjestetään tapaus- ja tilannekohtaisesti lähinnä kahdeksas- ja yhdeksäsluokkalaisille lukuvuoden eri vaiheissa. Yksilöohjausta saa jokainen 9. luokan oppilas ja tehostettua yksilöllistä oppilaanohjausta ne 8. ja 9. luokan oppilaat, jotka tarvitsevat sitä. Oppilaanohjaaja arvioi, ketkä oppilaat tarvitsevat ja hyötyvät tehostetusta oppilaanohjauksesta ja antaa oppilaalle tehostettua ohjausta 1-10 tuntia. Koulun muut toimijat, kuten oppilashuoltohenkilöstö, erityisopettaja ja luokanohjaaja, sekä huoltajat ja oppilaan hoitavat tahot voivat myös ehdottaa oppilaalle tehostettua oppilaanohjausta. Osana tehostettua yksilöllistä ohjausta oppilaalle laaditaan henkilökohtainen jatko-opintosuunnitelma. Tarpeen ja resurssien mukaan yksilöohjausta tarjotaan myös 7. luokan oppilaille. Luokkamuotoisesta ryhmäohjauksesta, pienryhmäohjauksesta, yksilöohjauksesta ja tehostetusta yksilöllisestä oppilaanohjauksesta huolehtivat koulun oppilaanohjaajat ja erityisopettajat sovitun vastuunjaon mukaisesti.

Opintojen aikana ohjauksen yleisenä tavoitteena on oppilaiden hyvinvoinnin tukeminen sekä itsetunnon vahvistaminen. Opintojen etenemistä seurataan ja oppimista tuetaan tarvittaessa tukitoimilla yhdessä muiden pedagogisten asiantuntijoiden kanssa. Tavoitteena on, että koulussa havaitaan oppilaan vahvuuksien lisäksi mahdolliset oppimisen haasteet, opiskelumotivaation lasku, oppilaan käyttäytymisessä tapahtuvat muutokset ja sellaiset ulkoisten tekijöiden muutokset, jotka voivat vaikuttaa oppimiseen tai koulussa viihtymiseen. Ohjauksella on keskeinen merkitys ennaltaehkäisevänä toimintamuotona sekä osana varhaista puuttumista ja sillä pyritään lisäämään oppilaiden kiinnostusta koulunkäyntiin sekä perusteettomien poissaolojen vähentymiseen.

Perusopetuksen päättövaiheessa ryhmä-, pienryhmä- ja yksilöohjauksessa painottuu oppilaiden jatko-opintovalintojen ohjaaminen ja valinnoissa tukeminen. Ohjauksen keskeisenä muotona on oppilaanohjaajan antama henkilökohtainen ohjaus ura- ja ammatinvalintaan liittyviin asioihin. Oppilaalle ja hänen huoltajalleen annetaan tietoa myös tuen jatkumisesta perusopetuksen jälkeisissä opinnoissa sekä muista tukimuodoista. Jatko-opintoja suunnitellaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa sekä tarvittavien oppilaan kanssa työskentelevien, kuten erityisopettajan, kuraattorin, hoitavan tahon tai vastaanottavan oppilaitoksen edustajien, kanssa.

3.4 Siirtymä yläkoulusta toiselle asteelle

Oppilaanohjaaja on perusopetuksen järjestäjän vastuhenkilö koskien oppilaan hakeutumista ja kiinnittymistä jatko-opintoihin.

Oppilaita ohjataan ja kannustetaan tutustumaan perusopintojen jälkeisiä opintoja tarjoaviin oppilaitoksiin esimerkiksi erilaisten tutustumiskäyntien muodossa. Jatko-opintomahdollisuuksia tarjoavia koulutuksen järjestäjiä kutsutaan esittäytymään syksyisin järjestettävään koko kaupungin yhteiseen jatko-opintoiltaan, jossa oppilaita ja huoltajia tiedotetaan perusopetuksen jälkeisen yhteishaun peruseräistä. Oppilaanohjaaja jakaa tietoa toisen asteen oppilaitoksista ja hakeutumisesta jatko-opintoihin aktiivisesti läpi vuoden.

Oppilaalla on hakeutumisvelvollisuus, eli hänen on hakeuduttava oppivelvollisuuslain 4 §:ssä tarkoitettuun koulutukseen ennen perusopetuksen päättymistä. Oppilaat hakevat opiskelupaikkaa perusopetuksen jälkeisessä yhteishaussa. Yhteishaku tehdään koululla oppilaanohjaajan tai kotona huoltajan ohjauksessa. Nuori voi hakea opiskelupaikkaa myös yhteishaun jälkeisessä jatkuvassa haussa. Oppilaanohjaaja ohjaa, valvoo ja seuraa tätä hakeutumisprosessia.

Huoltajaa tulee kuulla nuoren hakeutuessa koulutukseen. Huoltajan kuuleminen toteutetaan esimerkiksi lähettämällä huoltajille allekirjoitettavaksi oppilaan hakemuksen tuloste, jolla kuitataan hakutoiveet nähdyksi. Jos oppilas ilmoittaa huoltajan sähköpostiosoitteen yhteishaun hakemuksella, huoltaja saa sähköpostiinsa tiedon hakijan hakemuksesta. Tämä katsotaan myös huoltajan kuulemiseksi. Huoltajan olisi hyvä tarkistaa, että on saanut hakemuksesta vahvistussähköpostiviestin.

Peruskoulun opinto-ohjaajalla on mahdollisuus nähdä ja tarkistaa hakijan yhteishaun hakutoiveet opiskelijavalintarekisteristä. Opinto-ohjaaja voi kertoa hakijan hakutoiveet vanhemmille, jos he niitä tiedustelevat. Mikäli sosiaalityöntekijä huolehtii nuoren asioista, on tieto hausta saatettava myös hänen tiedoksi. Kuulemisessa on huomioitava mahdolliset kieli-haasteet maahanmuuttajataustaisille oppilaille ja heidän huoltajilla.

Jatko-opintohakujen tulosten julkistamisen aikaan kesäkuussa oppilaanohjaaja käy läpi kaikki hakuihin osallistuneet oppilaansa ja on yhteydessä niihin oppilaisiin, jotka eivät saaneet opiskelupaikkaa, ja heidän huoltajiinsa. Tarvittaessa oppilaanohjaaja on yhteydessä myös muihin oppilaisiin ja huoltajiin. Oppilaanohjaaja varmistaa oppilaiden kiinnittymisen jatko-opintoihin ja tarvittaessa antaa lisäohjausta esimerkiksi jatkuvaan hakuun liittyen. Mikäli oppivelvollinen ei ole kiinnittynyt opintoihin Opetus- ja kulttuuriministeriön

määrittelemään oppivelvollisuuden tarkistuspäivään mennessä, oppilaanohjaaja tekee asiasta ilmoituksen kotikunnan vastuuhenkilölle.

Perusopetuksesta siirretään seuraavalle koulutuksen järjestäjälle opiskelun kannalta välttämättömät tiedot. Oppilaanohjaaja organisoii tiedonsiirron kokoamisen, tallentamisen ja tiedonsiirtotapaamisiin osallistumisen omassa koulussaan. Tiedonsiirron kokoamiseen ja tapaamisiin osallistuvat perusopetuksesta oppilaanohjaaja ja erityisopettaja ja muut tarvittavat henkilöt. Oppilashuollon tiedonsiirtoa hoitavat kaikki ne henkilöt, joilla on oppilashuollollista tietoa siirrettävänä toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen. Tätä työtä tekevät erityisesti oppilashuoltohenkilöstö ja tarvittaessa rehtori, oppilaanohjaaja, erityisopettaja ja luokanohjaaja. Tiedot siirretään kunnan yhteisten tiedonsiirto-ohjeiden mukaisesti, kun opiskelupaikka on varmistunut.

4 Ohjauksen menetelmät ja toteutustavat

4.1 Ohjauksen järjestämisen rakenteet ja työn- ja vastuunjako ohjauksessa

Ohjausta Lohjan kaupungin perusopetuksessa toteutetaan kunnan ohjauksesta vastaavien toimijoiden ja kouluyhteisöjen jäsenten yhteistyönä ja erillisinä sovittuina vastuutehtävinä. Koulun tasolla ohjausta toteutetaan yhteistyössä kaikkien koulun toimijoiden kanssa. Rehtori vastaa koulun ohjaustoiminnasta ja organisoii sen yhdessä luokanopettajien (alakouluissa) tai oppilaanohjaajien (yhtenäiskouluissa ja yläkouluissa) kanssa.

Seuraavassa on kuvattu oppilaan tehtävät ja vastuut ohjaukseen liittyen ja aikuisten toimijoiden tehtävät ohjauksessa. Liitteessä 1 on esitelty koulukohtainen ohjauksellinen työnjako.

OPPILAS

- Huolehtii oppivelvollisuutensa suorittamisesta.
- Oppii kantamaan vastuuta oppimisestaan ja hyvinvoinnistaan.
- Oppii suunnittelemaan tulevaisuuttaan ja tekemään perusteltuja valintoja.
- On oikeutettu saamaan ohjausta oman koulupäivän aikana ja lisäksi kesäaikaan tarpeen mukaan.
- On velvollinen hakeutumaan jatko-opintoihin ennen perusopetuksen päättymistä.
- Hakee opiskelupaikkaa yhteishaussa ja huolehtii paikan vastaanottamisesta määräaikaan mennessä.

HUOLTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- On päävastuussa oppilaan kasvattamisesta ja hyvinvoinnista.
- Kannustaa ja on kiinnostunut lapsen/nuoren arjesta.
- Huolehtii omalta osaltaan oppivelvollisuuden suorittamisesta.
- Huolehtii, että nuori hakeutuu yhteishaussa ja tarvittaessa jatkuvassa haussa toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen ja aloittaa jatko-opinnot perusopetuksen jälkeen.
- Huolehtii omalta osaltaan yhteydenpidosta kodin ja koulun välillä (esim. Wilma, huoltajatapaamiset, vanhempainillat).

REHTORIN/APULAISREHTORIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Vastaa koulun ohjaustoiminnasta ja suunnittelee sen toteuttamisen luokanopettajien ja oppilaanohjaajien kanssa.
- Mahdollistaa oppilaanohjaajan ammattitaidon ylläpitämisen.
- Luo ohjaukselle toimintaedellytykset ja myönteisen ohjausilmapiirin.

- Huolehtii, että kaikilla ohjaukseen osallistuvilla on siihen edellytykset ja riittävät resurssit.
- Osallistuu ohjauksen suunnitteluun ja käy läpi työaikasunnitelman yhdessä oppilaanohjaajan kanssa.
- Järjestää tarvittavan tiedottamisen arviointiin liittyen.
- Johtaa opiskeluhuoltoryhmän työskentelyä.

OPPILAANOHAJAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Koordinoi koulun ohjaustoiminnan yhdessä rehtorin kanssa.
- Toimii ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Pitää ryhmäohjaustunnin 6.-luokkalaisille.
- Antaa yksilö-, pienryhmä- ja luokkamuotoista ohjausta 7.-9.-luokkalaisille
- Antaa arvionsa mukaan tehostettua henkilökohtaista ohjausta sitä tarvitseville 8.-9.luokkalaisille.
- Vastaa TET-jaksojen järjestelyistä.
- Huolehtii riittävästä ja oikea-aikaisesta ohjauksesta jatko-opintoihin.
- Tiedottaa oppilaita ja huoltajia ohjauksellisista asioista, kuten ohjauksen saamisesta, toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin tutustumisista, jatko-opintoillasta ja yhteishausta.
- Ohjaa ja valvoo, että oppivelvollinen täyttää hakeutumisvelvollisuutensa.
- Tarkistaa, onko oppilas saanut opiskelupaikan ja ottaako oppivelvollinen opiskelupaikan vastaan toisen asteen tai nivelvaiheen koulutuksessa.
- Tarjoaa ohjausta niille, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa tai eivät ole aloittaneet opintoja (kesäkuussa sekä viikon 31 ja Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemän oppivelvollisuuden tarkistuspäivän välisenä aikana).
- Valvoo, että oppivelvollinen aloittaa opinnot toisen asteen tai nivelvaiheen koulutuksessa.
- Ilmoittaa ne oppivelvolliset, joilla ei ole opiskelupaikkaa tai jotka eivät ole aloittaneet opintoja perusopetuksen jälkeen, asuinkunnalle (asuinkunnan Valpas-toimijalle) Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemänä oppivelvollisuuden tarkistuspäivänä.
- Osallistuu moniammatilliseen ja verkostoyhteistyöhön.
- Osallistuu yhteisölliseen oppilashuoltotyöhön ohjauksen pedagogisena asiantuntijana.
- Organisoii koulunsa opetuksen tiedonsiirron perusasteelta toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Siirtää oppilaan koulunkäynnin ja tarvittaessa oppilashuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Osallistuu huoltajatilaisuuksiin ja -tapaamisiin ohjauksen asiantuntijan roolissa.
- Seuraa koulutusjärjestelmän ja työelämän muutoksia.
- Ylläpitää ammattitaitoaan osallistumalla muun muassa oppilaanohjaajien ja ohjausalan kokouksiin ja koulutuksiin.

- Tekee yhteistyötä muiden peruskoulujen, toisen asteen koulutusten, nivelvaiheen koulutusten, korkea-asteen koulutusten, TE-keskuksen, yritysten, elinkeinoelämän ja muiden ohjaukseen liittyvien tahojen kanssa.

LUOKANOHAJAJAN/LUOKANOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Opettaa opetussuunnitelman mukaisia oppilaanohjauksen sisältöjä esiopetuksessa sekä vuosiluokilla 1-6.
- Toimii oppilaan kannustavana lähiohjaajana.
- Perehdyttää oppilaan koulun käytänteisiin ja vastaa oppilaiden ryhmäytymisestä.
- Huolehtii yhteydenpidosta kodin ja koulun välillä (esim. Wilma).
- Tapaa oppilaita ja heidän huoltajiaan säännöllisesti.
- Seuraa oppilaiden opintojen etenemistä ja hyvinvointia yhdessä huoltajien kanssa ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti.
- Tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa (mm. 6.-luokkalaisten ryhmäohjaustunnin järjestäminen, työelämäpäivät ja oppilaitosvierailut).

AINEENOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Huolehtii oman oppiaineensa monipuolisesta opetuksesta työelämälähtöisyyden huomioiden ja monialaisessa yhteistyössä muiden opettajien kanssa.
- Opettaa oman oppiaineeseensa liittyen oppimaan oppimisen taitoja, opiskelutekniikoita ja työtapoja.
- Arvioi oppilaan suorituksia monipuolisesti ja sekä sanallisesti että numeerisesti.
- Huomioi opetuksessaan ja arvioinnissaan erilaiset oppilaat.
- Seuraa oppilaan etenemistä omassa oppiaineessaan, tarjoaa tarvittaessa tukiovetusta ja ohjaa tarvittaessa henkilökohtaisesti.
- Vahvistaa oppilaan realistista minäkuvaava ja osaamista arvioinnin ja palautteen avulla.
- Tekee yhteistyötä oppilaanohjaajan kanssa (mm. työelämäpäivät ja oppilaitosvierailut).
- Tuntee ja esittelee oppitunneillaan oman oppiaineensa jatkokoulutusmahdollisuuksia ja työelämätarpeita.
- Tekee yhteistyötä jatko-opintoja tarjoavien oppilaitosten ja työelämän kanssa oppiaineisiinsa liittyen ja mahdollisuuksien mukaan.

ERITYISLUOKANOPETTAJAN/ERITYISOPETTAJAN/ LAAJA-ALAISEN ERITYISOPETTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tunnistaa tukea tarvitsevat oppilaat yhteistyössä aineenopettajien, luokanopettajien ja luokanohjaajien kanssa.
- Tukee aineenopettajia ja luokanopettajia oppilaiden tuen tarpeiden huomioimisessa.
- Auttaa oppilaita löytämään heille sopivat opiskelun tavat ja tekniikat.
- Sopii tukea tarvitsevien oppilaiden ohjauksen työnjaosta yhdessä rehtorin ja oppilaanohjaajan kanssa.
- Laatii tarvittavat lausunnot oppilaan jatko-opintoihin ja jatko-opintohakuihin liittyen.

- Siirtää oppilaan koulunkäynnin ja oppimisen tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.
- Siirtää tarvittavia oppilashuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.-7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa oppilashuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUKURAATTORIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Toimii alansa asiantuntijana oppilaitoksessa ja konsultoi tarvittaessa.
- Osallistuu oppilashuoltotyöhön ja sen kehittämiseen.
- Tukee ja edistää oppilaan kasvua ja hyvinvointia sekä toimii tukena haastavissa elämäntilanteissa.
- Tekee moniammatillista yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden ja verkostojen kanssa.
- Siirtää tarvittavia oppilashuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.-7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa oppilashuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUPSYKOLOGIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tekee tarvittavat oppimiseen liittyvät tutkimukset, arvioinnit ja lausunnot.
- Tekee moniammatillista yhteistyötä muiden ohjauksen toimijoiden ja verkostojen kanssa.
- Siirtää tarvittavia oppilashuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.-7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa oppilashuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUTERVEYDENHOITAJAN/KOULULÄÄKÄRIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Kertoo oppilaalle terveydellisten asioiden vaikutuksista ammatinvalintaan.
- Siirtää tarvittavia oppilashuollon tietoja esiopetuksen ja alakouluopetuksen sekä 6.-7. luokkien nivelvaiheessa.
- Siirtää tarvittaessa oppilashuollon tietoja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksiin.

KOULUSIHTTEERIN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Vastaa koulukyyteihin, TET-matkoihin ja ateriakorvauksiin liittyvistä asioista.
- Tarkistaa ja muokkaa tarvittaessa oppilaan tietoja oppilashallinto-ohjelmassa.
- Tarkistaa ja muokkaa oppilaan tietoja Koskesta.

KOULUNKÄYNNINOHJAAJAN/ERITYISAVUSTAJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tukee ja ohjaa oppilasta arjen koulunkäynnin asioissa.

KOULUN MUUN HENKILÖKUNNAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Tukee ja toteuttaa koulun kasvatustavoitteita.

KUNNAN YHTEISEN NIVELVAIHEEN OHJAUKSESTA VASTAAVAN HENKILÖN / ASUINKUNNAN VALPAS-TOIMIJAN OHJAUKSELLISET TEHTÄVÄT

- Ottaa vastaan ja asiakkaakseen elokuussa ne perusopetuksen päättäneet nuoret, jotka eivät ole saaneet opiskelupaikkaa tai eivät ole aloittaneet opintojaan Opetus- ja kulttuuriministeriön määrittelemän oppivelvollisuuden tarkistuspäivään mennessä.
- Arvioi nuoren kokonaistilanteen ja tuen tarpeen oppivelvollisen ja huoltajan tai muun laillisen edustajan kanssa.
- Antaa oppivelvolliselle ohjausta.
- Ohjaa oppivelvollista hakeutumaan koulutukseen tai hakemaan oppivelvollisuuden keskeyttämistä.
- Ohjaa oppivelvollista hakeutumaan tarvittaessa tarkoituksenmukaisiin muihin palveluihin.
- Ohjaa nuoren uuteen opiskelupaikkaan toisen asteen tai nivelvaiheen koulutukseen tai osoittaa hänelle opiskelupaikan nivelvaiheen koulutuksesta.
- Tekee yhteistyötä toisen asteen ja nivelvaiheen koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön ja muiden tarvittavien tahojen kanssa.

4.2 Yhteistyö monialaisissa verkostoissa

Ohjaustyötä tekevät toimivat yhteistyössä koulun henkilöstön ja lähialueen toimijoiden kanssa ja osallistuvat monialaiseen työskentelyyn oman tehtävänkuvansa mukaisesti. Yhteistyön ohjauksellisena tarkoituksena on tukea oppilaan oppimista, kasvua ja kehittymistä. Monialaisiin verkostoihin kuuluvat muun muassa kunta, nuorisotyö, sosiaali- ja terveystyö, kolmas sektori, toisen asteen ja nivelvaiheen koulutustoimijat, korkea-asteen koulutustoimijat, nuorten kansainvälisyyttä edistävät toimijat, Opetushallitus ja tarvittaessa tulkkipalvelut.

Kaikki koulun toimijat osallistuvat koulun oppilashuoltoon sekä yhteisöllisessä oppilashuoltoryhmässä että tarvittaessa yksilökohtaisen oppilashuollon monialaisissa asiantuntijaryhmissä. Erityisesti tätä tekevät rehtorit, koulukuraattorit, koulupsykologit, kouluterveydenhoitajat, koululääkärit, erityisopettajat, luokanopettajat, luokanohjaajat ja oppilaanohjaajat. Oppilaanohjaaja kuuluu koulun yhteisölliseen oppilashuoltoryhmään ja osallistuu sen työskentelyyn ohjauksen pedagogisena asiantuntijana. Oppilaanohjaaja osallistuu tarpeen mukaan yksilökohtaisen oppilashuollon monialaisiin asiantuntijaryhmiin oppilaanohjauksen asiantuntijana ja oppilaan yksilö- ja ryhmäohjaajana.

Koulun henkilöstö tekee tarvittavaa ohjausyhteistyötä sosiaali- ja terveystyötuottajien, kolmannen sektorin toimijoiden, nuorisotyön toimijoiden ja muiden nuoren kasvua tukevien toimijoiden kanssa. Näissä painottuu oppilashuollollinen ja nuoren tulevaisuutta vahvistava ohjaustyöskentely ja tätä työtä tekevät erityisesti oppilashuollon toimijat, rehtorit, erityisopettajat ja oppilaanohjaajat.

Koulun henkilöstö tekee yhteistyötä eri koulutusten järjestäjien kanssa, erityisesti paikallisten perusopetuskoulujen ja toisen asteen ja nivelvaiheen koulutusten järjestäjien kanssa. Peruskouluyhteistyötä tekevät erityisesti rehtorit, oppilashuollon toimijat, erityisopettajat ja oppilaanohjaajat. Toisen asteen ja nivelvaiheen koulutusten järjestäjien kanssa yhteistyötä tekevät erityisesti oppilaanohjaajat ja erityisopettajat oppilaiden jatko-opintoihin ja jatko-opintopaikkoihin tutustumisiin liittyen. Yhteistyötä korkea-asteen koulustoimijoiden ja muiden koulutusten järjestäjien kanssa tekevät erityisesti oppilaanohjaajat jatko-opinto-ohjaukseen liittyen.

4.3 Yhteistyö huoltajien kanssa

Yhteistyö koulun ja oppilaiden huoltajien välillä on keskeinen osa koulun toimintakulttuuria. Yhteistyön tarkoituksena on tukea oppilaita ja huoltajia opiskeluun ja koulutukseen liittyvissä asioissa. Oppilaanohjaajat tiedottavat huoltajia koulun oppilaanohjauksesta, ohjauksen järjestelyistä, TET-jaksoista ja jatko-opintoihin hakeutumisesta. Oppilaanohjaajat tekevät yhteistyötä huoltajien kanssa oppilaiden yksilöllisten tarpeiden mukaan, kuten järjestävät huoltajatapaamisia jatko-opintoihin liittyen, osallistuvat oppilaan arviointi- tai kolmikantakeskusteluihin ja oppimissuunnitelma- tai HOJKS-tapaamisiin ja yksilökohtaisiin oppilashuoltotapaamisiin.

Oppilaanohjaajat järjestävät päättöluokkalaisten huoltajille jatko-opintoillan ja osallistuvat muihin tarpeellisiin huoltajatilaisuuksiin. Erityisopettajat tekevät yhteistyötä erityisesti tehostetun tuen ja erityisen tuen oppilaiden huoltajien kanssa oppilaan oppimaan oppimisen taitojen ja opetuksen järjestelyjen parissa. Luokanopettaja ja luokanohjaaja tiedottavat huoltajia, ohjaavat oppilaan arjen koulunkäyntiä ja tekevät tähän liittyvää yhteistyötä huoltajien kanssa muun muassa arviointikeskusteluihin ja kolmikantakeskusteluihin.

4.4 Yhteistyö työelämän kanssa

Koulu tekee työelämäyhteistyötä lähialueen toimijoiden kanssa. Näitä ovat esimerkiksi paikalliset yritykset ja yrittäjäjärjestöt, työelämäjärjestöt, julkisen sektorin työpaikat ja kolmannen sektorin työelämätoimijat. Työelämäyhteistyötä tekee jokainen koulun henkilöstöön kuuluva oman tehtäväkuvansa mukaisesti. Yhteistyötä tehdään erityisesti niissä oppiaineissa ja tilanteissa, joihin työelämäasiat opetussuunnitelmassa ja ohjaustyössä kuuluvat, esimerkiksi oppilaanohjauksessa ja yhteiskuntaopissa, työelämäprojekteissa ja työelämään tutustumisissa. Oppilaanohjaaja pitää yhteyttä työelämään, yrityksiin ja paikalliseen yrittäjäjärjestöön, osallistuu mahdollisuuksien mukaan työelämäaiheisiin koulutuksiin, järjestää tutustumisia ja yritysvierailuja ja organisoii oppilaiden TET-jaksot.

Aineenopettaja esittelee työelämää ja mahdollisuuksien mukaan järjestää tutustumisia ja yritysvierailuja omiin oppiaineisiinsa liittyen. Yhteistyötä toteutetaan muun muassa koulutusten ja vierailujen muodossa ja oppilaiden TET-jakson yhteydessä. Lisäksi kouluissa on lukuvuosikohtaisesti yhteistyöprojekteja työelämän kanssa ja niissä koulun henkilöstö työskentelee erikseen sovitun työnjaon mukaisesti.

Työelämään tutustuminen on osa perusopetuksen oppimäärää. Työelämään tutustumisjakson kautta nuori saa tietoa ja kokemusta ammateista ja työelämästä ja saa vahvistusta oman työelämäosaamisen kartoittamiseen. Lohjalla jokainen 9.-luokkalainen osallistuu noin kahden viikon mittaiseen TET-jaksoon. Mahdollisuuksien mukaan myös 8.-luokkalaisille voidaan järjestää valinnainen työelämään tutustumisjakso. Työelämään tutustumisen järjestelyjen päävastuu on oppilaanohjaajalla. Oppilaanohjaaja tiedottaa, neuvoo ja ohjaa oppilaita ja huoltajia TET-asioissa ja pitää yhteyttä työelämään. Oppilaat hankkivat TET-paikkansa itse tai huoltajan avustuksella ja oppilaanohjaajat auttavat käytännön järjestelyissä. Erityisen tuen oppilaiden työelämään tutustuminen järjestetään tarvittaessa yksilöllisesti suunnitellen yhteistyössä erityisopettajan kanssa.

4.5 Ohjauksen yhteisöllinen ote

Jokaisella oppilaalla on oikeus saada hyvää ohjausta koulun aikuisilta. Ohjausta toteutetaan koulu yhteisössä työskentelevien yhteistyönä ja jokainen koulun aikuinen osallistuu ohjaustyöhön oman tehtäväkuvansa mukaisesti. Koko koulu ohjaa -ajattelun lähtökohtana on, että yhteisöllisesti toteutettu ohjaus tukee oppilaan hyvinvointia, koulunkäyntiä, oppimista ja ura- ja elämänsuunnittelua. Tähän ohjaustyöhön osallistuvat kaikki koulun aikuiset. Oppilaanohjaajan erityisenä tehtävä on edistää koulun yhteisöllistä ohjausajattelua ja tuoda esiin yhteisöllisen ohjauksen merkitystä. Koulussa käydään vuosittain läpi ohjaussuunnitelma opetushenkilöstön kanssa. Oppilaanohjaaja myös luo ja vahvistaa Koko koulu ohjaa -ajattelumallia tukevia käytänteitä, kuten opettajien vierailuja TET-paikoille ja työelämäpäivien järjestämistä aineenopettajien kanssa.

5 Ohjaustoiminnan painotukset ja koulukohtaiset ominaispiirteet

Lohjan kaupungin peruskouluissa ohjausta toteutetaan laadukkaasti ja riittävin resurssein, jotta jokainen oppilas saa ohjausta riittävästi ja oikea-aikaisesti. Ohjauksen toimijat kehittävät ohjausosaamistaan koulutusten ja kokousten avulla ja kunnan tasolla huolehditaan siitä, että ohjaushenkilöstö on osaavaa ja henkilöstöä on riittävästi. Jokainen koulun aikuinen antaa oppilaalle ohjausta oman tehtäväkuvansa mukaisesti ja erityisesti se on oppilaanohjaajan tehtävä.

Lohjalla ohjaustoimintaan vaikuttavat koulukohtaiset ominaispiirteet. Perusopetuksen piirissä on seitsemän yhtenäiskoulua, 12 erillistä alakoulua ja yksi yläkoulu. Seuraavassa on kuvattu lyhyesti koulujen ominaispiirteitä.

- Koulut ovat keskenään hyvin erikokoisia.
- Suurin osa kouluista on suomenkielisiä.
- Esikoulut on sijoitettu joko päiväkotien, alakoulujen tai yhtenäiskoulujen yhteyteen.
- Ruotsinkielinen opetus on keskitetty kahteen alakouluun ja yhteen yläkouluun.
- Ruotsinkielinen yläkoulu toimii ruotsinkielisen lukion yhteydessä.
- Valmistavan opetuksen oppilasryhmät on sijoitettu kahteen yhtenäiskouluun, joista toiseen alakoululaisia ja toiseen sekä ala- että yläkoululaisia.
- S2-oppilaiden määrä vaihtelee kouluissa.
- Osassa kouluissa oppilaita on monen eri kunnan alueelta.
- Vaativan erityisen tuen oppilaat käyvät koulua yhdellä yhtenäiskoululla.
- Kaupungin yhteisiä erityisen tuen oppilaiden pienryhmiä, joissa voi olla painotuksia, on eri koulujen yhteydessä.
- Perusopetuksen päättövaiheessa olevat oppilaat, jotka tarvitsevat erityistä tukea peruskoulun loppuun saattamiseksi, käyvät koulua erillisessä opetuspisteessä.
- Lohjalla toimii yksi yksityiskoulu, ja sen kanssa tehdään yhteistyötä tarpeen mukaan, lähinnä oppilaan siirtyessä yksityiskoulun ja Lohjan kaupungin koulun välillä.

Nämä ominaispiirteet huomioiden ohjausta pyritään antamaan jokaiselle oppilaalle riittävästi ja laadukkaasti. Ohjausta painotetaan ja mukautetaan koulujen ominaispiirteet huomioiden ja oppilaiden tarpeiden mukaisesti.

6 Ohjaussuunnitelman toteutumisen ja toimivuuden arviointi

Ohjaussuunnitelma on osa Lohjan kaupungin perusopetuksen opetussuunnitelmaa ja sitä arvioidaan ja päivitetään aina tarvittaessa, mutta vähintään silloin, kun hyvän ohjauksen kriteereitä tai opetussuunnitelmaa uudistetaan. Ohjaussuunnitelma käsitellään vuosittain sivistyslautakunnassa.

Ohjaussuunnitelman toteutumista arvioidaan lukuvuosittain kunta- ja koulukohtaisesti ja jos on tarvetta muutokseen, ohjauksen toteuttamisen rakenteita päivitetään. Ohjauksen toimintatavoista ja toteutumisesta kerätään palautetta vuosittain ja kehitetään ohjaustoimintaa sen pohjalta. Oppilaanohjauksen tavoitteiden toteutumista arvioidaan ennen kaikkea oppilaan näkökulmasta. Osana arviointia käytetään myös tietoa peruskoulun päättäneistä ja heidän sijoittumisestaan toiselle asteelle tai nivelvaiheen koulutukseen.

Ohjaussuunnitelman ja sen toteutumisen arviointiin osallistuvat kuntakohtaisesti koulujen rehtorit, oppilaanohjaajat ja muut tarvittavat henkilöt. Ohjaussuunnitelman toimivuuden arviointia tekevät oppilaanohjaajat koulukohtaisesti yhdessä rehtorin kanssa.

Lähteet

Hyvän ohjauksen kriteerit. Opetushallitus. 2023. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0-)
<https://www.oph.fi/fi/tilastot-ja-julkaisut/julkaisut/hyvan-ohjauksen-kriteerit-0->

Lohjan perusopetuksen opetussuunnitelma. Oppilaanohjaus. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://peda.net/lohja/peruskoulut/ops-2016/ops/luku-15/1ov7/oppilaanohjaus#top)
<https://peda.net/lohja/peruskoulut/ops-2016/ops/luku-15/1ov7/oppilaanohjaus#top>

Oppilaanohjaus perusopetuksessa. Opetushallitus. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa)
<https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/oppilaanohjaus-perusopetuksessa>

Oppivelvollisuuslaki. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2020/20201214>

Perusopetuslaki. Saatavilla [www-osoitteessa:](https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628)
<https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1998/19980628>

Liitteet

Liite 1. Koulukohtainen työnjako ohjauksessa